

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.21.204/2015/6. szám

A Szegedi Ítéltábla a Monori Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Monori Tamás) által képviselt felperesnek - a dr. Bohács Zsolt ügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2014. április 23. napján kelt 20.P.21.949/2013/9 .számú ítélete ellen az alperes részéről 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezéseit **helybenhagyja.**

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 15 875 (tizenötezer-nyolcszázhetvenöt) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

A felperes, mint engedményes, a perben nem álló **(engedményező személy neve)** mint engedményező és az alperes mint lízingbeadó között „engedményezés és tartozásátvállalás” elnevezéssel 2009. július 1. napján háromoldalú megállapodás jött létre. Ebben az engedményező a felperesre átruházta a korábban közte és az alperes között a KZK-694 forgalmi rendszámú BMW típusú személygépkocsira kötött svájci frank alapú pénzügyi lízingszerződésből eredő jogait és kötelezettségeit. Az alperes az engedményezés tényét tudomásul vette, a tartozásátvállaláshoz hozzájárult. A szerződés elválaszthatatlan részét képezte az alperes **(üzletszabályzat jelölése)** számú üzletszabályzata, amelynek átvételét a felperes aláírásával elismerte.

A szerződés szerint a szerződéskötéskor meghatározott lízingdíj összege a szerződés időtartama alatt módosulhatott egyrészt az ún. mértékadó kamatláb pénzpiacra bekövetkezett %-os értéke, másrészt a Ft/CHF árfolyama változásának függvényében (Üsz. I/20/a) -b) pont). A lízingdíj fentiek szerinti esetleges változásait Kamatváltozás I. illetve Kamatváltozás II. megjelöléssel a feleknek - a lízingbevevő választása szerint - normál vagy fix konstrukcióban kellett elszámolniuk. A felperes illetve jogelődje az ún. havi fix elszámolási módot választották, amely az Üsz. I/7. pontja szerint azt jelentette, hogy a Kamatváltozás I. és II. elszámolása a futamidő végén történik, ha a futamidő alatt nem következik be rendkívüli kamat- és/vagy árfolyam-esemény.

Az Üsz. VIII/4. pontja akként rendelkezett, hogy rendkívüli árfolyam-esemény bekövetkezte esetén a lízingbeadó jogosult az esedékessé vált lízingdíjakra jutó kamatváltozás II.-t a rendkívüli árfolyamesemény bekövetkeztét követően a lízingszerződés futamidejének lejártát megelőzően kiterhelni. Az Üsz. I/19. pontja szerint rendkívüli árfolyam eseménynek minősül az árfolyam

szélsőséges mértékű (25 %-ot meghaladó) növekedése a mértékadó árfolyamhoz képest, vagy egyéb, a Magyar Nemzeti Bank, mint jegybank által fogantatosított rendkívüli intézkedés (pl.: intervenciós sáv eltolása, egyéb pénzügyi szabályok megváltoztatása), amely a forint árfolyamát a jövőben szélsőségesen befolyásolhatja.

A felek 2009. július 2. napján „Kiegészítő megállapodás integrált CASCO biztosításához” elnevezéssel a lízingszerződéshez kapcsolódóan további szerződést kötöttek, amelyben megállapodtak abban, hogy az alperes CASCO biztosítást köt a lízingelt gépjárműre, a biztosítási díjat pedig a havi lízingdíjakba beépítve áthárítja a felperesre.

A peres felek 2009. július 21. napján módosították a lízingszerződést, ebben az eredeti szerződéskötés időpontjától meghatározták a lízingdíjat azzal, hogy a felperes fizetési kötelezettsége 2009. augusztus 5-től 2017. augusztus 5. napjáig havi 94 263 Ft, amelyet minden hónap 5. napjáig kell teljesítenie.

Az alperes 2013. februárjában tájékoztatta a felperest, hogy az árfolyamváltozás meghaladta a 25 %-ot, ezért felhívta - választásától függően - vagy 2 650 000 Ft egyösszegű megfizetésére, vagy arra, hogy a jövőben havi 174 000 Ft-ot kitevő törlesztő részleteket teljesítsen.

A felperes ezt követően is a korábban megállapított havi törlesztő részleteket fizette, ezért az alperes utóbb a szerződést fizetési késedelemre hivatkozással felmondta.

A felperes módosított keresetében kérte az üzletszabályzat VIII/4. pontja tisztességtelenségének megállapítását. Érvéle szerint e szerződési pont az alperes számára egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó indokolatlan előnyt biztosít, az objektivitás elvébe ütközik, nem látható ugyanis előre, hogy mikor és milyen feltételek megvalósulása esetén, mely határidőig jogosult az alperes e jog gyakorlására, a felhalmozott árfolyam-különbözet egyösszegű kiterhelésére. Hangsúlyozta, az eredetileg meghatározott havi törlesztő részleteket pontosan fizette, az alperes részéről a felmondást kizárólag az árfolyam-különbözet meg nem fizetése indokolhatta, ezért utóbb kérte a szerződés felmondása jogellenességének megállapítását is a Pp. 123. §-ában foglaltakra hivatkozással. Kérte továbbá a kiegészítő megállapodás integrált CASCO biztosításához elnevezésű okirat 2. pontja azon rendelkezése érvénytelenségének megállapítását is, amely szerint a lízingbeadó a CASCO biztosítás díját a teljes futamidőre elosztva a lízingdíjban érvényesítheti. Álláspontja szerint ugyanis ez a kitétel a Hpt. 210. § (5) bekezdésbe ütközik. Állította, hogy az üzletszabályzatot a szerződéskötéskor nem kapta meg.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A felmondás érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelmet elutasították, ezáltal meg nem engedett keresetmódosításnak ítélte, egyebekben vitatta, hogy a szerződés felmondására kizárólag az árfolyam-különbözetre vonatkozó fizetési kötelezettség elmulasztása miatt került sor, állította, hogy a felperes egyéb fizetési kötelezettségét sem teljesítette. A tisztességtelen szerződési feltétel tekintetében kifejtette, az üzletszabályzat VIII. fejezetében részletezett feltételek világosak, egyértelműek, az elszámolás szabályait pontosan rögzítik, tiltó jogszabályi rendelkezés hiányában pedig nem volt akadálya annak, hogy fix deviza konstrukciót alkalmazzanak. Hangsúlyozta, a felperes írásban nyilatkozott, hogy az üzletszabályzatot megkapta, azt utóbb nem vitathatja, az a szerződés részét képezi. Megítélése szerint az integrált CASCO biztosításra vonatkozó megállapodás a felperes számára előnyös.

Kiemelte, a felperes a gépjárművet munkavégzéshez használta, ezért a szerződés nem fogyasztói.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a peres felek között 2009. július 1. napján

létrejött **(lízingszerződés száma)** számú lízingszerződés elválaszthatatlan részét képező **(üzletszabályzat jelölése)** üzletszabályzat VIII/4. pontjában írt rendelkezés tisztességtelen, ezáltal érvénytelen. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest és az alperest, hogy fizessenek meg az államnak külön-külön 18 000 Ft eljárási illetéket azzal, hogy egyéb költségeik viselésére maguk kötelesek. Határozatának indoklásában megállapította, hogy a létrejött szerződés fogyasztói lízingszerződés, azt a felperes magánszemélyként, gazdasági, vagy szakmai tevékenységi körén kívül eső célból kötötte. Kiemelte, a felperes személyes előadásaként már nem vitatta, hogy az üzletszabályzat a szerződés részévé vált, ezért vizsgálta az Üsz. VIII/4. pontjának tisztességtelenségét. A Ptk. 209. § (1) bekezdése és a 18/1999. (II.5.) Korm. rendeletben foglaltak alapján megállapította, az Üsz. támadott pontja módot ad az alperesnek arra, hogy rendkívüli árfolyamesemény bekövetkezése esetén az esedékes lízingdíjra jutó kamatváltozás II.-t a lízingszerződés lejártát megelőzően kiterhelje a felperesre, erre az esetre azonban a fogyasztót nem illeti meg a felmondás joga, emellett e feltétel nem felel meg az átláthatóság elvének, mert a fogyasztó nem tudhatja előre, hogy az alperes mikor, milyen mértékben terheli ki az árfolyamváltozásból eredő fizetési többletet, illetve hogy egyáltalán él-e ezzel a lehetőséggel. A „kiegészítő megállapodás integrált CASCO biztosításához elnevezésű” megállapodást érintő kereseti kérelem tekintetében kiemelte, a szerződéskötéskor a Hpt. 210. § 5/A. pontja még nem volt hatályban, így nem állapítható meg, hogy a szerződés jogszabályba ütközne.

Az elsőfokú ítélet ellen előterjesztett fellebbezésében az alperes elsődlegesen az ítélet részbeni megváltoztatásával a kereset elutasítását, míg másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Hangsúlyozta, a deviza alapú hitelezés szükségszerű velejárója, hogy a deviza árfolyamának változásából eredő árfolyamkockázatot az ügyfél köteles viselni, ami önmagában nem tisztességtelen. Az árfolyam lehetséges változásának becslése nem kötelező tartalmi eleme a kölcsönszerződésnek, a változó árfolyamon történő elszámolás nem jelent szerződésmódosítást és jó erkölcsbe sem ütközik, emellett az árfolyamváltozás felperesre telepítése nem ütközik a jóhiszeműség és tisztesség követelményeibe sem. Érvelése szerint az Üsz. VIII. fejezetének szabályai világosak, pontosak, a 4. pont egyértelműen rögzíti, hogy a rendkívüli árfolyamesemény bekövetkezése esetén miként alakulnak a felperes fizetési kötelezettségei. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a támadott üzletszabályzati kikötés az alperes számára egyoldalú szerződésmódosításra ad jogot, a deviza alapú szerződés lényege ugyanis az, hogy az árfolyam kedvezőtlen alakulása növeli, erősödése pedig csökkenti a törlesztő részleteket, így önmagában emiatt az nem tisztességtelen, a változó árfolyamon történő elszámolás pedig nem jelent szerződésmódosítást.

Hangsúlyozta, a szerződés fogyasztói jellegének ellentmond, hogy a felperes a finanszírozási kérelemhez csatolta az ügyvezetése alatt álló **(G.)** Kft. cégkivonatát, és nem hagyható figyelmen kívül, hogy a lízingszerződés tárgya egy presztízs jellegű, 9 000 0000 Ft vételárú limuzin típusú gépjármű, ami nem tartozik a mindennapi élet szokásos használati tárgyai közé. Kizárólag a felperes személyes előadása áll rendelkezésre arra vonatkozóan, hogy gépjárművet csak magáncélból használta, a szerződés fogyasztói jellegét bizonyítania kellett volna, ennek azonban nem tett eleget.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett rendelkezéseinek helybenhagyására irányult. Észrevételében előadta, pontosított keresetében kizárólag az üzletszabályzat VIII/4. pontja érvénytelenségének megállapítását kérte, azaz kereseti kérelme csupán a részleges érvénytelenség megállapítására irányult, ami azt jelenti, hogy a szerződés egésze és az ahhoz kapcsolódó üzletszabályzat teljes egészében nem érvénytelen, ezért megítélése szerint a peres eljárás nem tartozik a DH2 tv. 37. § (1) bekezdésének hatálya alá, így nem az ott részletezett

jogkövetkezmények alkalmazását kell kérnie. Ettől eltérő álláspont esetén - szükség szerint - a DH2. tv. 37. § (1) bekezdésében foglaltak alapján kérte az alperes kötelezését az általa tisztességtelenül felszámított és az elszámoló levélben meghatározott 232 405 Ft túlfizetés visszafizetésére.

A fellebbezés **alaptalan.**

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból a jogszabályi rendelkezésekkel összhangban álló következtetéseket vont le, ítéletét helytállóan is indokolta, ezért az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezésben foglaltakra tekintettel az alábbiakra kíván rámutatni.

Alaptalan az alperesnek az a fellebbezési érvelése, miszerint az Üsz. VIII/4. pontja nem biztosít számára egyoldalú szerződésmódosítási jogot. Az kétségtelen, hogy a szerződéskötéskor meghatározott teljes lízingdíj változását eredményező Kamatváltozás I. és II.-nek nevezett körülményváltozások, nevezetesen a referenciakamat és a Ft/CHF árfolyamának változásai az alperestől függetlenül következnek be, így magának a teljes lízingdíj összegének a módosulása nem az alperes egyoldalú döntésének a következménye. Tény ugyanakkor, hogy a felek a lízingdíjnak az árfolyam- és a kamat változásából eredő módosulása elszámolását illetően havi fix elszámolási módban állapodtak meg, azaz abban, hogy a kamat- és az árfolyam-változás nem fogja érinteni a felperes által havonta teljesítendő lízingdíj összegét, az esetleges többletet az alperes gyűjtőszámlán tartja nyilván, és azt a felperes az emiatt meghosszabbodott futamidőben fogja teljesíteni. Az, hogy az Üsz.VIII/4. pontja lehetővé tette az alperes számára, hogy egyoldalú döntésével eltérjen a megállapodás szerinti havi fix elszámolási módtól, és rendkívüli árfolyameseményre hivatkozással megemelje a havi lízingdíjak összegét, vagy egyéb módon (pl. egy összegben) kiterhelje a lízingbevevőre a futamidő lejártá előtt az árfolyam-változás miatti többletet, a szerződés egyoldalú módosítását jelenti, függetlenül attól, hogy maga a többletfizetési kötelezettség az alperestől független változás eredménye.

Helytállóan vizsgálta ezért az elsőfokú bíróság, hogy ennek az egyoldalú szerződésmódosítási jognak a szerződés általános feltételei között történt szabályozása megfelel-e a jóhiszeműség és tisztesség követelményeinek. Ugyancsak helyesen jutott arra a következtetésre a Kúria 2/2012 (XII.10.) PK véleményében rögzített szempontok szerinti vizsgálat eredményeként, hogy az érintett kikötés a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a felperes hátrányára állapítja meg, és ezért tisztességtelen a jelen ügyben alkalmazandó 1959. évi IV. tv. (Ptk.) 209. § (1) bekezdése értelmében. A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel e körben az ítéletábra kiemeli az alábbiakat.

Az alperest megillető egyoldalú szerződésmódosítási jog gyakorlására az Üsz. VIII/4. pontja szerint alapot adó rendkívüli árfolyamesemény fogalmát az Üsz. I/19. pontja határozza meg. Eszerint ilyennek minősül az árfolyam szélsőséges mértékű (25 %-ot meghaladó) növekedése a mértékadó árfolyamhoz képest, vagy egyéb, a Magyar Nemzeti Bank, mint jegybank által fogantatott rendkívüli intézkedés (pld. intervenció sáv eltolása, egy pénzpiaci szabályok megváltoztatása), amely a forint árfolyamát a jövőben szélsőségesen befolyásolhatja. Az idézett szerződési rendelkezésből következően az ugyan egyértelműen meghatározásra került a hivatkozott üzletszabályzati pontban, hogy mi minősül az árfolyam szélsőséges mértékű és azt meghaladó növekedésének, nem sorolja fel viszont konkrétan azokat az eseményeket, körülményeket, amelyek a forint árfolyamát szélsőségesen befolyásolhatják, s amelyek ezáltal az ÜSZ. VIII/4. pontban rögzítettek alkalmazását az alperes számára lehetővé teszik. A sérelmezett üzletszabályzati

rendelkezés alapján nem állapítható meg egyértelműen, hogy melyek azok a Magyar Nemzeti Bank, mint jegybank által foganatosítható rendkívüli intézkedések, amelyek eredményeként az alperes jogosulttá válik a kamatváltozás II.-nek a lízingszerződés futamidejének lejártát megelőző kiterhelésére. A perbeli esetben konkrétabban - és nem példálózó jelleggel - meghatározható lett volna, hogy a Magyar Nemzeti Banknak melyek azok az intézkedései, amelyek a forint árfolyamát szélsőséges mértékben befolyásolhatják. Ennek hiánya miatt az érintett szerződési feltételt nem felel meg az átláthatóság követelményének, így annak tisztességtelenségét az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg.

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra is, hogy a fentieken túl az alperes általános szerződési feltételei nem elégíti ki a felmondhatóság elvével szemben támasztott követelményeket sem. A hivatkozott PK vélemény értelmében az egyoldalú szerződésmódosítás esetére - mivel az a fogyasztó kötelezettségeire kihat - biztosítani szükséges a fogyasztó részére a felmondás jogát. Az üzletszabályzat azonban nem tartalmaz rendelkezést arra vonatkozóan, hogy a rendkívüli árfolyamesemény bekövetkezte esetén a lízingbevevő jogosult-e, s ha igen, milyen feltételekkel a szerződés felmondására, ezáltal az egyoldalú szerződésmódosítás jogát biztosító szerződési kikötés ez okból is tisztességtelen,

Végül utal az ítélet arra, hogy a Kúria a közérdekű perben hozott Gfv.VII.30.112/2015/5 számú ítéletében az alperes más üzletszabályzatának a perbeli Üsz.VIII/4 pontjával azonos szövegezésű rendelkezését ugyancsak tisztességtelennek minősítette.

Vitatott volt az eljárás során, hogy a perbeli lízingszerződés fogyasztói, illetve fogyasztási szerződésnek minősíthető, avagy sem. A Ptk. 209/A. § (2) bekezdése az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, illetve a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalat tisztességtelen kikötést tekint semmisnek, ezzel szemben a Ptk. 209/A. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a tisztességtelen kikötés nem fogyasztói szerződésben nem semmis, hanem megtámadható feltétel. A megtámadás határideje a Ptk. 236. § (1) bekezdése alapján egy év, azaz a fogyasztónak nem minősülő szerződő fél megtámadási jogát e határidő alatt gyakorolhatja. A megtámadási határidő elévülési jellegű, így azt a bíróság hivatalból nem veheti figyelembe. Az alperes nem hivatkozott a perben arra, hogy a felperes a megtámadási jogát elkésetten gyakorolta volna, ezért nem volt akadálya a hivatkozott kikötés tisztességtelensége vizsgálatának, következésképp szükségtelen volt állást foglalni a tekintetben, hogy a vitatott lízingszerződés fogyasztói szerződésnek minősül-e, vagy sem.

Csupán megjegyzi az ítélet arra, a felperes a fellebbezési eljárás során előterjesztett és az elszámolásra irányuló kérelmét kizárólag arra az esetre tartotta fenn, ha a jogvita elbírálása érdekében az elszámolás elvégzése indokolt, a perrel érintett üzletszabályzati rendelkezés tisztességtelenségének megállapítása szempontjából azonban az elszámolás mikénti elvégzése közömbös, ezért azt az ítélet arra, mint szükségtelent mellőzte.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles a felperes fellebbezési eljárási költségeinek viselésére, amelynek összegét az ítélet arra meg nem határozható perérték alapulvételével - öt munkaórával számolva - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése valamint 4/A. §-a alapján áfa-val növelt összegben állapította meg.

Szeged, 2016. március 2.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Zanóczné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró